

**Бережний Олександр
Володимирович,**

аспірант кафедри публічного
управління та адміністрування
Національного аерокосмічного
університету «Харківський
авіаційний інститут»

ВПЛИВ КОРУПЦІЇ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Проблема впливу корупції на ефективність публічного управління посідає провідне місце в сучасному українському науковому дискурсі. Як зазначають С. Мирославський, А. Лещенко, українська система державного управління історично зберегла риси адміністративної замкнутості, успадковані від радянської бюрократичної моделі, що сприяє поширенню корупційних практик та ускладнює модернізацію управлінських інститутів [1, с. 26].

Корупція у післявоєнний період виступає одним із ключових дестабілізуючих чинників, який впливає на ефективність публічного управління, розподіл ресурсів і формування довіри до державної влади. У процесі відновлення країни вона стає комплексним соціально-економічним явищем, що підриває стратегічні основи розвитку. Післявоєнна Україна стикається з подвійним викликом: з однієї сторони, із потребою швидкого відновлення інфраструктури, економіки та соціальної сфери, а з іншої – із необхідністю забезпечити максимальну прозорість використання ресурсів. Будь-які зловживання або тіньові схеми у цей період можуть спричинити економічні втрати й серйозно підірвати довіру міжнародних партнерів і донорів, без підтримки яких відбудова буде неможливою.

За даними Індексу сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index, CPI), Україна у 2024 році отримала 36 балів зі 100 можливих, що відповідає середньому рівню корупційних ризиків і демонструє відсутність суттєвого прориву в порівнянні з попередніми роками [2]. Для порівняння, середній показник по ЄС становить понад 65 балів, тоді як країни-лідери (Данія, Фінляндія, Нова Зеландія) мають понад 85 балів. Такий розрив свідчить про відмінності в якості публічного управління, культурі підзвітності та інституційній стійкості. Як зауважують А. Гарбінська-Руденко та М. Глух, ці показники є

індикаторами довіри громадян до влади, а також показують, наскільки прозорими є процеси прийняття державних рішень у сфері розподілу ресурсів [3, с. 52]. Недовіра до урядових структур у післявоєнний час стає особливо небезпечною, оскільки підриває соціальну згуртованість і послаблює готовність населення підтримувати відбудовчі ініціативи.

Післявоєнна реконструкція України передбачає масштабну мобілізацію фінансових, людських і матеріальних ресурсів, що надходять як із державного бюджету, так і від міжнародних партнерів, фінансових інституцій та донорських фондів.

У післявоєнний період корупція набуває особливо складного та багатовимірного характеру, охоплюючи всі рівні публічної влади. Її прояви простежуються не лише у сфері державних закупівель чи розподілу бюджетних ресурсів, а й у процесах ухвалення управлінських рішень, кадровій політиці, діяльності судової системи та органів місцевого самоврядування. Як слушно зазначає А. Лещенко, корупція в сучасній Україні виступає «системною девіацією управлінської поведінки», що виникає внаслідок конфлікту між приватними інтересами посадових осіб і публічними цілями державного управління [4, с. 9]. Така системність робить її соціально-інституційним феноменом, який підриває довіру до влади та гальмує реформування управлінських структур. Відтак, протидія корупції має розглядатися як комплексна модернізаційна стратегія, спрямована на підвищення ефективності, прозорості й відповідальності системи публічного управління.

Досвід держав Центрально-Східної Європи, зокрема Польщі, Естонії та Чехії, переконливо доводить, що ефективна антикорупційна політика базується на синергії прозорих адміністративних процедур і технологічних інновацій у сфері державного управління. В Естонії, наприклад, створення системи e-Government забезпечило повну відкритість процесів ухвалення рішень і мінімізувало вплив людського чинника, тоді як у Польщі запровадження електронної платформи державних закупівель зменшило обсяги тіньових операцій. Як підкреслює А. Карсім, для України запозичення таких моделей потребує адаптації до національних умов, що передбачає поетапне впровадження цифрових інструментів контролю, удосконалення системи моніторингу публічних фінансів, залучення громадських організацій до незалежного аудиту та посилення інституційної автономії антикорупційних органів [5, с. 6]. Європейська практика доводить, що поєднання технологічних рішень із громадським наглядом формує середовище, у якому корупційні дії стають ризикованими й

соціально неприйнятними, що має бути стратегічною метою українських реформ у післявоєнний період.

Сучасна антикорупційна стратегія у післявоєнній Україні має базуватися на трьох ключових принципах: інституційній незалежності, цифровій прозорості та етичній відповідальності. Її ефективність залежатиме від узгодженості дій держави, громадянського суспільства та міжнародних партнерів. Без подолання корупції неможливо забезпечити ефективне використання ресурсів, успішну інтеграцію до ЄС і формування довіри до держави як ключового інституту суспільного розвитку. Отже, узгодженість антикорупційної політики з національними та європейськими стратегіями розвитку створює основу для ефективного використання ресурсів і сталого суспільного поступу, що логічно підводить до формулювання загальних висновків дослідження.

Отже, тільки комплексна стратегія, що інтегрує правові, економічні, управлінські та морально-етичні інструменти, може забезпечити формування прозорості, ефективної та підзвітної системи публічного управління, спроможної гарантувати стійкість держави у післяконфліктний період та її поступову інтеграцію до європейського простору.

Список використаних джерел

1. Мирославський С. В., Лещенко А. В. Запобігання корупції у системі державного та публічного управління в Україні: історико-ретроспективний аналіз. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2022. Т. 33 (72), № 6. С. 25-30. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2022.6/04>
2. Індекс сприйняття корупції – 2024. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/> (дата звернення: 14.10.2025).
3. Гарбінська-Руденко А. В., Глух М. В. Поняття корупції в системі публічного управління: теоретико-правовий аспект. *Правова держава*. 2025. № 58. С. 50-60. DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2025.58.330994>
4. Лещенко А. В. Корупція в сучасній системі державного та публічного управління в Україні: теоретичні аспекти. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2024. Т. 35 (74), № 6. С. 7-11. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2024.6/02>
5. Карсім А. Ю. Адаптація європейських моделей публічного управління до умов повоєнної України: виклики та перспективи. *Public Management and Policy*. 2025. № 5 (9). С. 1–12. DOI: <https://doi.org/10.70651/3041-2498/2025.5.10>